

BRUG NEDTUREN TIL AT SKABE OPTUREN

– et vækstkatalog fra Ingeniørforeningen, IDA

Februar 2009

INDHOLD

Fra nedtur til optur	3
Forslagene i IDAs vækstkatalog	4
1. Infrastruktur	5
2. Velfærdsteknologi	7
3. Miljø og energi	9
4. Modernisering af offentlige og private bygninger	11
5. Innovation, herunder offentligt-privat samspil	12
6. Opkvalificering af arbejdsstyrken	14
Effekterne af vækstkataloget	15

FRA NEDTUR TIL OPTUR

Ingeniørforeningen præsenterer i dette vækst-katalog en række konkrete initiativer, der kan bringe Danmark styrket gennem den aktuelle økonomiske krise. Der er både tale om nye initiativer og fremrykning af allerede planlagte investeringer. Kataloget omfatter investeringer med et bredt samfundsmæssigt sigte inden for hovedområderne: Infrastruktur, velfærdsteknologi, miljø og energi, modernisering af offentlige og private bygninger, innovation og opkvalificering af arbejdsstyrken.

Forslagene er valgt ud fra to hovedprincipper:

1. Det skal være investeringer, som giver vækst og beskæftigelse på den korte bane.
2. Investeringerne skal være samfundsøkonomisk langtidsholdbare.

Fælles for de foreslåede initiativer i kataloget er, at de i en periode, hvor alternativet er voksende ledighed og konkurser, vil give samfundet et dobbelt afkast. På den ene side er der tale om fornuftige samfundsøkonomiske investeringer, som selv under bedre konjunkturer burde gennemføres, da de enten tjener sig hjem krone for krone eller skaber et bedre fundament for en

bæredygtig vækst og udvikling i Danmark. På den anden side betyder konjunktursituationen, at man ved at iværksætte investeringerne nu sparer det offentlige for udgifter til dagpenge og mistede skatteindtægter.

Sigtet med kataloget er således offensive, fremadrettede investeringer, hvor Danmark bruger den økonomiske nedtur til at skabe en kommende optur. Derfor kalder vi det et væstkatalog.

Kataloget rummer forslag til initiativer der, hvis de alle iværksættes, har en samlet ramme på 26,0 mia. kr. frem til udgangen af 2011.

Ingeniørforeningen har bedt AErådet om at beregne de samfundsøkonomiske virkninger af initiativerne i væstkataloget.

Beregningerne viser, at vækstinitiativerne vil kunne øge beskæftigelsen med over 35.000 personer i perioden 2009-2011. Samlet set skaber IDAs vækstinitiativer et akkumuleret velstandsløft på 27,5 mia. kr. over tre år, hvilket i forhold til den samlede investering på 26 mia. kr. giver et samfundsøkonomisk overskud på 1,5 mia. kr. på det korte sigt.

"Selv om den økonomiske mavepuster har taget luften af ballonen, er der ingen grund til, at Danmark er på hælene. Tværtimod gælder det om at udnytte vækstpausen til at gennemføre investeringer, som både kan afbøde virkningerne af den økonomiske krise og styrke grundlaget for en kommende optur".

Lars Bytoft, formand for Ingeniørforeningen, IDA

FORSLAGENE I IDAs VÆKSTKATALOG

Område	Investeringer på kort sigt (0-3 år)	Investeringer på længere sigt
1. Infrastruktur		
Udbygning af Nørreport Station	0,20 mia. kr.	
Renovering af skinner og signalanlæg	3,00 mia. kr.	
Spor fra København til Ringsted	4,00 mia. kr.	
Parkér og rejs løsninger	1,00 mia. kr.	
Intelligente Trafiksystemer, ITS	0,60 mia. kr.	
Kloakker	0,90 mia. kr.	1,40 mia. kr. over 4 år
Bedre cykel-pendlerruter og cykel-hurtigruter i og ved større byer	0,50 mia. kr.	
2. Velfærdsteknologi		
Her-og-nu-investeringer i velfærdsteknologi	1,00 mia. kr.	
Nationalt center for velfærdsteknologi	0,08 mia. kr.	0,03 mia. kr. årligt
Projektpulje til udvikling og test af velfærdsteknologi	0,30 mia. kr.	0,10 mia. kr. årligt
Velfærdsteknologisk testhus	0,08 mia. kr.	0,03 mia. kr. årligt
3. Miljø og energi		
Pulje til markedsmodning af nye energiteknologier	1,10 mia. kr.	0,50 mia. kr. årligt
Oprettelse af industrisparefond	2,40 mia. kr.	0,80 mia. kr. årligt
Oprettelse af varmesparefond	3,00 mia. kr.	1,00 mia. kr. årligt
Pulje til forskning, udvikling og demonstration	1,50 mia. kr.	4,00 mia. kr. årligt*
Tilskud til solcelleanlæg	0,23 mia. kr.	0,08 mia. kr. årligt
4. Modernisering af offentlige og private bygninger		
Renovering af offentlige bygninger	2,50 mia. kr.	
Tilskud til ombygning af private ældreboliger	1,00 mia. kr.	
5. Innovation, herunder offentligt-privat samspil		
Risikovillig kapital direkte til små vækstvirksomheder	1,30 mia. kr.	
Flere innovationsmidler	0,34 mia. kr.	0,11 mia. kr. årligt
6. Opkvalificering af arbejdsstyrken		
Udvikling og gennemførelse af efteruddannelse	1,00 mia. kr.	
I alt konkrete forslag til vækstinitiativer	26,00 mia. kr.**	

* Stigende til 4,0 mia. kr. årligt i 2020. ** Tallet er afrundet til hele milliarder.

1. INFRASTRUKTUR

Område	Investeringer på kort sigt (0-3 år)	Beskæftigelsesmæssig effekt (0-3 år), personer
I. Infrastruktur		
Udbygning af Nørreport Station	0,20 mia. kr.	300
Renovering af skinner og signalanlæg	3,00 mia. kr.	3.200
Spor fra København til Ringsted	4,00 mia. kr.	3.800
Parkér og rejs løsninger	1,00 mia. kr.	1.300
Intelligente Trafiksystemer, ITS	0,60 mia. kr.	600
Kloakker	0,90 mia. kr.	1.600
Bedre cykel-pendlerruter og cykel-hurtigruter i og ved større byer	0,50 mia. kr.	600
I alt	10,20 mia. kr	11.500
Økonomiske effekter efter 3 år		
Investeringer i alt		10,20 mia. kr.
Samfundsøkonomisk effekt*		9,10 mia. kr.
Balance		-1,10 mia. kr.

* Samfundsøkonomisk effekt er beregnet af AE-rådet i den økonomiske model ADAM. Se s. 15.

Initiativer

Regeringen bør fremrykke investeringer i trafik-handlingsplanen,¹ som kan igangsættes med det samme – særligt inden for det kollektive område. I den forbindelse peger IDA især på følgende investeringer:

Udbygning af Nørreport Station

Udbygning af Nørreport Station, hvor der er afsat 0,2 mia. kr. i regeringens trafikplan.

Renovering af skinner og signalanlæg

Renovering af Banedanmarks skinner og signalanlæg, hvor regeringen har foreslået at afsætte knap 3 mia. kr. hvert år i perioden 2007-2014.

IDA foreslår at fremrykke investeringerne, så der i de kommende 3 år bruges 4 mia. kr. årligt, dvs. 3 mia. kr. mere end regeringens forslag over en 3-årig periode.

Spor fra København til Ringsted

Regeringen foreslår i sin plan, at der afsættes 10 mia. kr., og at sporet skal stå færdigt i 2017 efter en VVM-undersøgelse i efteråret 2009. IDA anbefaler, at arbejdet med at anlægge sporet sættes i gang med fuld styrke, så snart VVM-undersøgelsen foreligger, så der afhængigt af budgetlægning bruges 2 mia. kr. årligt til anlæggelse af sporet – og at det derved står færdigt før 2017.

Parkér og rejs løsninger

Et andet område, hvor regeringen bør fremrykke investeringer i trafikhandlingsplanen, er eksempelvis at binde den kollektive trafik sammen med den individuelle transport gennem "parkér og rejs løsninger". I regeringens infrastrukturhandlingsplan er der allerede afsat 1 mia. kr. til investeringer i bedre adgang til offentlig transport. Disse investeringer vil i betydeligt omfang kunne fremrykkes.

Intelligente Trafiksystemer, ITS

De rigtige investeringer på ITS-området kan både have en effekt i forhold til at få trafikken til at køre bedre, samt give miljømæssige og ikke mindst sikkerhedsmæssige fordele. Hvis Danmark formår at blive førende inden for ITS, er der et stort eksportpotentiale, da øget trafik – og forureningen herfra – er et stigende problem globalt. Regeringen bør derfor fremrykke sine planlagte investeringer i ITS-puljen på 0,6 mia. kr. i 2009-2014 til 2009-2011.

Konkrete projekter er fx:

- **Udvikling af en digital infrastruktur.** Dette vil både være til fordel for trafikanter i dagligdagen, men vil også kunne danne grundlaget for udviklingen af et effektivt registreringsystem til kørselsafgifter. IDA foreslår, at der gennemføres et pilotprojekt, som følger op på de gode erfaringer fra udlandet, uddyber behovet og skitserer en løsning. Der bør afsættes 20 mio. kr. til at gennemføre dette pilotprojekt.
- **Dynamisk information til passagerer i kollektiv trafik.** Kundeundersøgelser peger på behovet for væsentlige ny- og reinvesteringer i informationssystemer til kunderne for at

forbedre den kollektive transport. IDA anbefaler, at der afsættes 10 mio. kr. over de næste 3 år som 50 pct. tilskud til trafikselskabernes investeringer i bedre informationssystemer.

- **Etablering af IT-styret samkørsel.** Der kører i dag 1,2 person i bilerne. Der er mulighed for at udvikle en IT-plattform, som kan gøre det lettere at etablere samkørsel. IDA anbefaler, at der afsættes 20 mio. kr. over de næste år til udvikling af projektet.

Kloakker

IDA har i en analyse² tidligere dokumenteret, at kommunerne har oparbejdet et efterslæb på 2.1 mia. kr. i forhold til vedligeholdelsen af Danmarks kloakker. Det er uholdbart, at der oparbejdes et efterslæb på fornyelsesinvesteringer i en så vital del af infrastrukturen – ikke mindst i lyset af klimaforandringerne. Derfor anbefaler IDA, at der investeres 0,9 mia. kr. på området over tre år.

Bedre cykel-pendlerruter og anlæg af hurtigcykelruter i og omkring de større byer

En væsentlig del af persontransporten i de større byer foregår på cykel. Det har store sundhedsmæssige, trafikale og miljømæssige fordele. En udbygning af sikre og hurtige cykelruter i og omkring byerne kan være med til at fremme, at endnu flere mennesker dagligt bruger cyklen. Regeringen har frem til 2014 afsat en pulje på 500 mio. kr. til medfinansiering af kommunale forbedringer for cyklister. IDA opfordrer til, at regeringen tager konkrete initiativer til at få gang i projekter hurtigst muligt.

2. Tilstanden i landets kloaksystemer, maj 2008. Se bl.a. s. 7.

2. VELFÆRDSTEKNOLOGI

Område	Investeringer på kort sigt (0-3 år)	Beskæftigelsesmæssig effekt (0-3 år), personer
2. Velfærdsteknologi		
Her-og-nu-investeringer i velfærdsteknologi	1,00 mia. kr.	1.200
Nationalt center for velfærdsteknologi	0,08 mia. kr.	100
Projektpulje til udvikling og test af velfærdsteknologi	0,30 mia. kr.	300
Velfærdsteknologisk testhus	0,08 mia. kr.	100
I alt	1,46 mia. kr.	1.700
Økonomiske effekter efter 3 år		
Investeringer i alt		1,45 mia. kr.
Samfundsøkonomisk effekt*		1,30 mia. kr.
Balance		-0,15 mia. kr.

* Samfundsøkonomisk effekt er beregnet af AE-rådet i den økonomiske model ADAM. Se s. 15.

Initiativer

Her-og-nu-investeringer i velfærdsteknologi

Det er netop nu, vi skal fremtidssikre plejecentrene og de almene boliger til ældre. Den store ældregeneration, som begynder at melde sig om ca. 10 år, vil forvente at få del i de forbedringer og moderniseringer, som den teknologiske udvikling åbner mulighed for. Det vil eksempelvis betyde, at plejeboligerne er fremtidssikrede med it, intelligente løsninger (lys, der kan slukke automatisk, gardiner, der automatisk ruller op/ ned osv.) og andre former for teknologiske hjælpemidler.

IDA foreslår, at der investeres 500 mio. kr. i 2009 og 500 mio. kr. i 2010 til disse formål.

Nationalt center for velfærdsteknologi

Der er netop nu gang i flere velfærdsteknologiske projekter i landets kommuner og regioner, ofte med tætte bånd til forskningsmiljøer og virksomheder. Men der mangler systematisk videnoverførsel og opsamling af erfaringer på tværs af projekterne. Faren ved den nuværende udvikling er, at vi risikerer at opfinde den dybe tallerken alt for mange gange. Derfor foreslår IDA, at der afsættes 80 mio. kr. til oprettelse af et nationalt videncenter for velfærdsteknologi.

Det nationale videncenter skal igangsætte samarbejde mellem forskellige velfærdsteknologiske projekter i samarbejde mellem fx kommunerne (frontpersonalet), virksomheder og forskere. Samarbejde og best-practice skal være med til at fremme og markedsmodne velfærdsteknologier, som kan understøtte et nyt dansk eksporteventyr svarende til vindmølleindustrien.

Projektpulje til udvikling og test af velfærdsteknologi

Kommuner og regioner skal kunne søge om midler til udvikling og implementering af velfærdsteknologier i samarbejde med erhvervslivet. Ideerne er der rundt omkring i kommunerne og regionerne – de skal blot markedsmodnes i samarbejde med erhvervslivet og eventuelt universiteterne. IDA foreslår derfor, at der igangsættes en projektpulje for 300 mio. kr.

Velfærdsteknologisk testhus

IDA foreslår, at der afsættes 80 mio. kr. til etablering af et velfærdsteknologisk testlaboratorium i form af ét eller flere testhuse, der løbende får indbygget nye velfærdsteknologier, som kan testes af brugerne i huset. På den måde vil velfærdsteknologiens muligheder blive visualiseret og konkretiseret. Flere europæiske lande har allerede oprettet lignende testhuse. Det velfærdsteknologiske testhus kan knyttes til det nationale center for velfærdsteknologi.

3. MILJØ OG ENERGI

Område	Investeringer på kort sigt (0-3 år)	Beskæftigelsesmæssig effekt (0-3 år), personer
3. Miljø og energi		
Pulje til markedsmodning af nye energiteknologier	1,10 mia. kr.	1.700
Oprettelse af industrisparefond	2,40 mia. kr.	3.900
Oprettelse af varmesparefond	3,00 mia. kr.	4.800
Pulje til forskning, udvikling og demonstration	1,50 mia. kr.	1.500
Tilskud til solcelleanlæg	0,23 mia. kr.	400
I alt	8,23 mia. kr.	12.300
Økonomiske effekter efter 3 år		
Investeringer i alt		8,23 mia. kr.
Samfundsøkonomisk effekt*		10,00 mia. kr.
Balance		1,77 mia. kr.

* Samfundsøkonomisk effekt er beregnet af AE-rådet i den økonomiske model ADAM. Se s. 15.

Initiativer

IDA har lanceret en ambitiøs energiplan frem til 2030. Der er store økonomiske gevinster ved at gennemføre Energiplan 2030. Samfundsøkonomiske beregninger viser, at der årligt kan spares over 15 milliarder kroner, hvis de forandringer der lægges op til i visionen gennemføres. En kvantificering af de danske erhvervspotentialer viser samtidig, at en Energiplan 2030 kan skabe potentiale for en stigning i eksporten af energiteknologier. Det handler grundlæggende om Danmark som grønt foregangsland og om udsigt til 200 mia. kr. i eksportindtægter og 50.000 arbejdspladser.

Energiplan 2030 er udtryk for en energipolitisk strategi, hvor samfundet gennem markante investeringer udvikler et energisystem, hvor behovet for og udgifterne til fossile brændsler minimeres. Særligt udvalgte investeringer fra Energiplan 2030 fremgår af følgende forslag til initiativer.

Pulje til markedsmodning af nye energiteknologier

Det er afgørende, at der skabes udviklingsvilkår for nye teknologier, der har nået et stade, hvor de fungerer teknisk, men som endnu ikke kan konkurrere på eksisterende markedsvilkår. En effektiv løsning er at etablere innovationsmarkeder, hvor der årligt inden for de relevante teknologier udbydes produktionskvoter til en fast afregningspris, som er tilpasset teknologiernes aktuelle udviklingsstadiet.

IDA lægger op til, at der hurtigst muligt udarbejdes og implementeres en handlingsplan for etablering af innovationsmarkeder for effektive og vedvarende energiteknologier, såsom havvindmøller, bølgekraft, solceller og brændselsceller. Der ønskes afsat 300 mio. kr. i 2009 stigende til 500 mio. kr. i 2011.

Oprettelse af en industrisparefond

Der er store samfundsøkonomiske gevinster at hente ved at nedbringe industriens energiforbrug. Energiplan 2030 anbefaler, at der oprettes en industrisparefond, som har til formål at fremme og yde tilskud til energisparende foranstaltninger i fremstillingsvirksomheder. Fonden skal desuden fremme udbredelsen af energimærkning og information om energieffektive løsninger. Fonden bør have en selvstændig organisation i stil med El-sparefonden, så den på autonom basis kan indgå i samarbejde med industrivirksomheder. Fondens budget bør årligt udgøre 800 mio. kr.

Oprettelse af en varmesparefond

Det er oplagt at udnytte det enorme energibesparelspotentiale, som den eksisterende bygningsmasse udgør, men der mangler en central instans, som kan realisere dette potentiale. Derfor bør der oprettes en varmesparefond, som har til formål at fremme energibesparelser i byggeriet gennem oplysning, kampagner og medfinansiering af energibesparelser.

En varmesparefond bør have et årligt budget på 1 milliard kr.

Pulje til forskning, udvikling og demonstration

Midlerne til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet bør øges fra de nuværende ca. 500 millioner kroner årligt til mindst 1 milliard kroner årligt. Dette er afgørende for, at energiområdets store erhvervspotentialer kan indfries. Midlerne bør øremærkes til energispareteknologier og vedvarende energiteknologier, herunder blandt andet følgende områder: Lavenergibygninger og indeklimateknologi, 2. generations biobrændsler, brændselsceller, bølgeenergianlæg og 2. og 3. generations solceller.

Tilskud til solcelleanlæg

Et pilotområde i denne sammenhæng kunne være en tilskudsordning til solcelleanlæg. En lignende ordning i Tyskland gav et kæmpe boost, både i forhold til beskæftigelsen og solcelleindustrien. Der bør afsættes 75 mio. kr. årligt.

4. MODERNISERING AF OFFENTLIGE OG PRIVATE BYGNINGER

Område	Investeringer på kort sigt (0-3 år)	Beskæftigelsesmæssig effekt (0-3 år), personer
4. Modernisering af offentlige og private bygninger		
Renovering af offentlige bygninger	2,50 mia. kr.	4.600
Tilskud til ombygning af private ældreboliger	1,00 mia. kr.	1.500
I alt	3,50 mia. kr.	6.100
Økonomiske effekter efter 3 år		
Investeringer i alt		3,50 mia. kr.
Samfundsøkonomisk effekt*		4,50 mia. kr.
Balance		1,00 mia. kr.

* Samfundsøkonomisk effekt er beregnet af AE-rådet i den økonomiske model ADAM. Se s. 15.

Initiativer

Renovering af offentlige bygninger

Der er et stort behov for renovering af landets skoler, integrerede institutioner og plejehjem. Dansk Byggeri har anbefalet, at der renoveres bygninger for 1 mia. kr. i 2009 og 1,5 mia. kr. i 2010. Den anbefaling kan IDA tilslutte sig.

En undersøgelse fra Foreningen Skole og Samfund³ viser, at problemet med den offentlige bygningsmasse er enormt. Skolebygningernes tilstand er ikke blevet bedre gennem de seneste ti år. Tværtimod. Foreningen Skole og Samfund

henviser i undersøgelsen til en rapport fra Dansk Byggeri, der opgør vedligeholdelses efterslæbet i de danske kommuner til 8 mia. kr. i 2008 – for skolerne 3,7 mia. kr.

Tilskud til ombygning af private ældreboliger

Tilskudsordning til ombygning af boliger, så ældre, handicappede m.m. kan blive længere i eget hjem. IDA anbefaler, at der afsættes et beløb på 0,5 mia. kr. både i 2009 og 2010.

3. Se "Undersøgelse af den fysiske tilstand af folkeskolens bygninger", Skole og Samfund, januar 2009.

5. INNOVATION, HERUNDER OFFENTLIGT-PRIVAT SAMSPIL

Område	Investeringer på kort sigt (0-3 år)	Beskæftigelsesmæssig effekt (0-3 år), personer
5. Innovation, herunder offentligt-privat samspil		
Risikovillig kapital direkte til små vækstvirksomheder	1,30 mia. kr.	2.400
Flere innovationsmidler	0,34 mia. kr.	400
I alt	1,64 mia. kr.	2.800
Økonomiske effekter efter 3 år		
Investeringer i alt		1,64 mia. kr.
Samfundsøkonomisk effekt*		2,00 mia. kr.
Balance		0,36 mia. kr.

* Samfundsøkonomisk effekt er beregnet af AE-rådet i den økonomiske model ADAM. Se s. 15.

Initiativer

Risikovillig kapital direkte til små højteknologiske virksomheder

En af finanskrisens konsekvenser er, at en lang række sunde højteknologiske vækstvirksomheder, som iværksættere gennem de seneste år har etableret, er truet. Selv om de er veldrevne og har et perspektivrigt produkt, er de truet af kombinationen af faldende efterspørgsel og strammere kreditvilkår. Dette kan forsinke eller i værste fald kvæle udviklingen af de højteknologiske virksomheder, som Danmark skal bygge sin fremtid på. På den baggrund mener IDA, at der er behov for ekstraordinært at tilføre Vækstfonden 1,3 mia. kr. som kan:

- Anvendes som venturekapital i nye eller eksisterende højteknologiske teknologidrevne virksomheder.
- Tilføres som mezzaninkapital i ejerledede højteknologiske vækstvirksomheder
- Danne grundlag for at tiltrække supplerende mezzaninkapital fra Den Europæiske Investeringsbank efter tysk mønster.

En sådan investering vil både støtte et lille, men væsentligt segment i dansk erhvervsliv og bidrage med vækst og beskæftigelse. Det vil også give et særdeles godt afkast til staten som investor.

Flere innovationsmidler

Ved forhandlingerne om globaliseringsmidler og Finansloven for 2009 blev der ikke tilført flere midler til innovationsområdet. Det er problematisk – særligt i krisetider – da det private erhvervsliv i den situation netop har tid, men ikke nødvendigvis midler til at udvikle nye produkter og processer m.m. IDA forslår derfor, at der afsættes flere midler til innovationssamarbejde mellem det offentlige og private – herunder offentlige innovative indkøb.

En undersøgelse blandt IDAs selvstændige medlemmer viser, at ca. en fjerdedel af de selvstændige ingeniører ser manglende innovative offentlige kunder som barriere for fremtidig vækst – derfor anbefaler IDA fremskyndelse af offentlig-private innovationssamarbejder.

Konkret ønsker IDA, at der afsættes 0,335 mia. kr. til en innovativ offentlig-privat samspilspulje til løsning af samfundets velfærdsopgaver, efteruddannelse af de professionelle offentlige indkøbsfunktioner og oprettelse af et "virksomhedsambassadørkorps" af private rådgivere.⁴

---

4. For uddybning: "IDAs politik for mere offentligt-privat samspil, 2008"

6. OPKVALIFICERING AF ARBEJDSSTYRKEN

Område	Investeringer på kort sigt (0-3 år)	Beskæftigelsesmæssig effekt (0-3 år), personer
6. Opkvalificering af arbejdsstyrken		
Udvikling og gennemførelse af efteruddannelse	1,00 mia. kr.	1.200
I alt	1,00 mia. kr.	1.200
Økonomiske effekter efter 3 år		
Investeringer i alt		1,00 mia. kr.
Samfundsøkonomisk effekt*		0,80 mia. kr.
Balance		-0,20 mia. kr.

* Samfundsøkonomisk effekt er beregnet af AE-rådet i den økonomiske model ADAM. Se s. 15.

Initiativer

Udvikling og gennemførelse af efteruddannelse

Danske arbejdspladser er præget af et generelt stigende vidensbehov, og alene derfor er der behov for kontinuerlig udvikling af arbejdsstyrkens kompetencer. Under perioden med højkonjunktur og pres på arbejdsmarkedet, er der blevet opbygget et efterslæb på uddannelse af arbejdsstyrken. Derfor bør den nuværende situation benyttes til at iværksætte en generel opkvalificering af arbejdsstyrken, hvilket både kan mindske antallet af afskedigelser her og nu, men også forberede Danmark på tiden efter krisen.

Hertil kommer, at en vækstpakke hvor særlige indsatsområder prioriteres, vil stille nye krav til arbejdsstyrkens kompetencer, som kun i et vist omfang kan honoreres. Derfor må en vækstpakke også indeholde opkvalificering af arbejdsstyrken.

Der bør tages initiativer, som øger virksomhedernes muligheder og incitamenter for at indhente uddannelsesefterslæbet. Eksempelvis ved at skabe mulighed for, at virksomhederne kan lade ansatte reducere deres arbejdstid, for sideløbende at deltage i kompetencegivende uddannelsesforløb.

Men derudover vil der være behov for at der i beskæftigelsesindsatsen for ledige, sættes særligt fokus på efteruddannelse. Under højkonjunktoren er denne indsats blevet reduceret til et absolut minimum, og derfor er der behov for at afsætte særlige midler der gør det muligt straks at igangsætte efteruddannelse målrettet indsatsområder på bl.a. energi- og miljøområdet, bygningsrenovation, trafikinvesteringer etc.

Alene i forhold til initiativerne i dette vækstkatalog anbefales det, at der afsættes midler til opgradering af uddannelsesstilbud og efteruddannelse af ca. 10.000 personer årligt i 2009 og 2010, svarende til ca. 500 mio. kr. årligt.

EFFEKTERNE AF VÆKSTKATALOGET

Økonomiske og beskæftigelsesmæssige virkninger af vækstkataloget	2009	2010	2011	I alt 2009-11
Samlede investeringer i vækstkatalog, mia. kr.	10,10	9,40	6,50	26,00
Offentlige finanser, mia. kr.	-4,70	-5,70	-6,40	-17,60
Betalingsbalance, mia. kr.	-5,20	-5,30	-4,60	-15,90
Beskæftigelsesmæssige effekter, pers.	10.200	13.100	12.300	35.600
BNP-niveau, pct. ift. grundforløb	0,6 %	0,6 %	0,4 %	27,60 mia. kr.

Note: Gældsvirkningen svarer ikke til summen af de enkelte års saldovirkning, da der er regnet med en forrentning på 5 procent årligt.

Kilde: AE-rådet pba. Danmarks Statistiks input-output tabeller og ADAM-modellen.

IDA har bedt AE-rådet om at beregne effekterne af vækstkataloget, "Brug nedturen til at skabe opturen", i den makroøkonomiske model ADAM, som bl.a. også bruges af Finansministeriet og Danmarks Statistik.

IDAs vækstkatalog giver ifølge beregningerne følgende effekter set over 3-årig horisont:

- Beskæftigelsen øges med godt 10.000 personer i 2009 i forhold til et forløb uden vækstinitiativerne. Beskæftigelsesvirkningen stiger til 12-13.000 personer i 2010 og 2011. Samlet set skabes mere end 35.000 arbejdspladser over tre år.
- Udover væksten i beskæftigelsen vil arbejdsløsheden falde med 10.000 personer, da opkvalificeringsforslaget i vækstkataloget betyder, at de personer der er i uddannelse reducerer arbejdsløsheden.
- BNP-niveauet og dermed velstandsniveauet løftes med 0,6 pct. i 2009 og 2010, men falder til et niveauløft på 0,4 pct. i 2011. Samlet set skaber vækstkatalogets investeringer på 26 mia. kr. et akkumuleret velstandsløft på 27,5 mia. kr. over tre år.

- De offentlige finanser svækkes kun med ca. halvdelen af det umiddelbare udgiftsløft på kort sigt, da beskæftigelsen øges. Vækstkataloget øger den offentlige gæld med knap 18 mia. kr. i 2011.

- Betalingsbalancen svækkes med ca. 5 mia. kr. om året, og dermed øges udlandsgælden med knap 16 mia. kr. over de tre år.

Ovenstående positive effekter vil, ifølge ADAM-modellen aftage på længere sigt. Det er dog vurderingen, at effekterne af vækstkataloget vil have mere positive virkninger på længere sigt end ADAM-modellen ligger op til⁵. Det skyldes, at modellen ikke tager højde for de strukturelle forbedringer af Danmarks økonomiske fundament, som de foreslåede initiativer giver anledning til. Således må investeringer i bl.a. uddannelse og infrastruktur forventes at have langsigtede positive effekter på beskæftigelse og velstand. Derudover har investeringer i miljø- og energiforbedringer langsigtede positive effekter på betalingsbalancen i form af mindre import af energi og et fremtidigt eksportpotentiale.

5. For uddybning: Se rapporten "Økonomisk virkning af vækstkatalog fra Ingeniørforeningen, IDA", AE-rådet, 2009. Den ligger på www.ida.dk.